

Warsztaty: Osiedla – powrót do przyszłości

→ Zgłoszenia na warsztaty

Do godziny 23:59 w środę **10 lipca 2019 r.**
można zgłaszać się na warsztaty
“Osiedla - powrót do przyszłości”,
które odbędą się w dniach **23-28 lipca**
(wtorek-niedziela) w Lublinie

wypełnij formularz tutaj

Uczestnicy warsztatów zostaną wybrani na podstawie napisanych przez nich esejów na temat:

“Na ile zmieniająca się rzeczywistość wpływa na adekwatność rozwiązań i wartości zaproponowanych wcześniej przez architektów?”

Treść eseju trzeba umieścić w formularzu rejestracyjnym warsztatów, w którym trzeba też podać swoje dane i kilka informacji o sobie. Formularz trzeba wypełnić do godziny 23:59 w środę 10 lipca 2019 roku

→ Ogólna informacja o warsztatach

Warsztaty zostały zorganizowane wspólnie przez społeczne Muzeum Osiedli Mieszkaniowych w Lublinie, Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej oraz Fundację Rozwoju Politechniki Lubelskiej. Efektem warsztatów ma być stworzona przez ich uczestników gra, układanka, lub inny interaktywny element ekspozycji Muzeum Osiedli Mieszkaniowych w Lublinie www.mom-lublin.pl.

Temat warsztatów to lubelskie osiedle Tatary, posiadane przez nie wartości i jego relacja do innych wyżej cenionych osiedli Lubelszczyzny. Chcemy także przyglądać się postrzeganiu osiedla z różnych punktów widzenia. Mają w tym pomóc towarzyszące warsztatom wykłady architekt Natalii Przesmyckiej z Wydziału Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej <http://wbia.pollub.pl/> mającej doświadczenie udziału w kształtowaniu skwerów na terenie osiedla Tatary, architekta Marcina Semeniuka, badacza Muzeum Osiedli Mieszkaniowych i autora bloga Modernizm w Lublinie <http://modernizmwlublinie.blogspot.com/>, Dariusza Habdasa – specjalisty od wyceny skutków finansowych planów miejscowych pracującego <https://lublin.eu/lublin/prze-strzen-miejska/planowanie-przestrzenne/wydzial-planowania/> w Lubelskiej Pracowni Urbanistycznej działającej w ramach Wydziału Planowania Urzędu Miasta Lublin, oraz Łukasza Węćławskiego – architekta, dyrektora ds. przygotowania inwestycji w firmie deweloperskiej Cordia <https://cordiapolska.pl/>.

Forma i treść ekspozycji będą wspólnym dziełem uczestników warsztatów i powstaną w oparciu o prowadzone podczas warsztatów studia, obserwacje i refleksje, a także materiały Muzeum Osiedli Mieszkaniowych i materiały udostępnione przez architektów Natalię Przesmycką i Marcina Semeniuka.

Stworzony podczas warsztatów element ekspozycji będzie początkiem rozszerzenia ekspozycji muzeum o tematykę wykraczającą poza prezentowany w nim obecnie zespół osiedli Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, które (na czele z osiedlem Słowackiego autorstwa zespołu architektów pod kierunkiem Zofii i Oskara Hansenów) mają zarówno w Lublinie jak i poza nim szerokie grono zwolenników.

www.mom-lublin.pl

→ Pytania badawcze będące punktem wyjścia do pracy warsztatowej:

Wizje jakiej przyszłości realizowały osiedla projektowane w drugiej połowie XX wieku? Ich trwałość pierwotnie była obliczona na 50 lat, czy mamy pomysły na ich zachowanie i dostosowanie do współczesnych potrzeb? Jakże prezentują wartości, które mogą czerpać z nich współcześni projektanci? Czy należy wprowadzać zmiany w przestrzeń tych osiedli, a jeżeli tak to jakie? Czy należy te osiedla traktować jako pomniki architektury wymagające bezwzględnej ochrony, czy też jako fragmenty miasta mogące podlegać przekształceniom? Czy można pogodzić zachowanie tego co wartościowe w przestrzeni tych osiedli z wprowadzaniem na ich teren nowych obiektów wznoszonych przez różnego rodzaju inwestorów? W jakim stopniu architektura mieszkaniowa Lubelszczyzny drugiej połowy XX wieku jest rozpoznana jako wartościowa?

→ Otwarta dla wszystkich zainteresowanych część programu warsztatów

wtorek 23 lipca 2019 godz. 18:00 wykład "Doświadczenia z projektowania z i dla mieszkańców lubelskiego osiedla Tatary na tle wstępnych założeń osiedla" – Natalia Przesmycka – architekt (Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej) mająca w swoim dorobku projekty dla osiedla Tatary – zarówno wykonywane w ramach własnej działalności jak i wykonywane wspólnie ze studentami

miejsce wykładu: Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej ul. Nadbystrzycka 40 – sala 235 nowe skrzydło II piętro

środa 24 lipca 2019 godz. 19:00 wykład: "Osiedla mieszkaniowe sprzed 1989 roku – czynniki atrakcyjności dla firmy deweloperskiej"; Łukasz Węclawski – architekt, dyrektor ds. przygotowania inwestycji w firmie deweloperskiej Cordia

miejsce wykładu: Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej ul. Nadbystrzycka 40 – sala 235 nowe skrzydło II piętro

czwartek 25 lipca 2019 godz. 12:00 wykład „Osiedla Lublina II połowy XX wieku” – Michał Dmitruk - architekt (Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej)

miejsce wykładu: Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej ul. Nadbystrzycka 40 – sala 235 nowe skrzydło II piętro

czwartek 25 lipca 2019 godz. 13:00 wykład "Osiedla sprzed 1989 roku z punktu widzenia ekonomii miasta" Dariusz Habdas – inżynier budowlany, specjalista od wyceny skutków finansowych Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego – Lubelska Pracownia Urbanistyczna – Wydział Planowania Urzędu Miasta Lublin

miejsce wykładu: Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej ul. Nadbystrzycka 40 – sala 235 nowe skrzydło II piętro

czwartek 25 lipca 2019 godz. 15:00 wykład "Projektowanie gier typu serious games" Martyna Bakun (kulturoznawczyni z Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, specjalistka od projektowania gier)

miejsce wykładu: Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej ul. Nadbystrzycka 40 – sala 235 nowe skrzydło II piętro

niedziela 28 lipca 2019 w godz. 11:00-14:00 w Muzeum Osiedli Mieszkaniowych w Lublinie odbędzie się publiczna prezentacja efektów warsztatów, oraz testowanie powstałej podczas warsztatów gry, układanki lub innego eksponatu

Miejsce: Muzeum Osiedli Mieszkaniowych ul. Wileńska 21, pawilon na górnym poziomie zespołu pawilonów – wejście przez sklep fryzjerski vis a vis Baru Chochlik. W razie problemu z trafieniem pytać sprzedawców na targowisku o Bar Chochlik.

<https://www.google.pl/maps/place/LEGWAN/@51.2422705,22.5179627,252m/data=!3m1!1e3!4m5!3m4!1s0x472259d1925cfcb3:0x74ea3eb651050833!8m2!3d51.242245!4d22.5187517?hl=pl>

→ Program warsztatów (szczegóły mogą ulec modyfikacji):

wtorek 23 lipca 2019

- 12:45 Początek warsztatów w Muzeum Osiedli Mieszkaniowych w Lublinie – ul. Wileńska 21, pawilon na górnym poziomie zespołu pawilonów – wejście przez sklep fryzjerski vis a vis Baru Chochlik. W razie problemu z trafieniem pytać sprzedawców na targowisku o Bar Chochlik
<https://www.google.pl/maps/place/LEGWAN/@51.2422705,22.5179627,252m/data=!3m1!1e3!4m5!3m4!1s0x472259d1925cfc3:0x74ea3eb651050833!8m2!3d51.242245!4d22.5187517?hl=pl>
- Dojazd komunikacją miejską do przystanku Zana Leclerc**
- z dworca kolejowego Lublin: trolejbusami linii 154 (kierunek Węglin) <http://mpk.lublin.pl/?przy=3421&lin=154> i 161 (kierunek Os. Poręba) <http://mpk.lublin.pl/?przy=3421&lin=161> , czas jazdy ok. 35 minut
- z Placu Bychawskiego (dojście z dworca kolejowego Lublin około 300 metrów ulicą 1 maja) są częściej kursujące trolejbusy 155 (kierunek Zana ZUS) <http://mpk.lublin.pl/?przy=3702&lin=155> i 159 (kierunek Os. Poręba) <http://mpk.lublin.pl/?przy=3702&lin=159> oraz autobusy 14 (kierunek Węglinek) <http://mpk.lublin.pl/?przy=3702&lin=014> , czas jazdy około 35 minut
Dojazd z głównego dworca autobusowego w Lublinie: autobusami linii 10 (kierunek Węglin Centrum Handlowe) <http://mpk.lublin.pl/?przy=1902&lin=010> 57 (kierunek Os. Poręba) <http://mpk.lublin.pl/?przy=1902&lin=057> czas jazdy około 35 minut
- 12:45-14:15 zapoznanie z ideą i aktualną ekspozycją muzeum prezentującą osiedla Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej i ich wartości
- 14:15-16:45 spacer po osiedlach Mickiewicza (architekt Feliks Haczewski z zespołem) i Słowackiego (architekci Zofia i Oskar Hansenowie z zespołem. Prowadzenie spaceru: Euzebiusz Maj (historyk sztuki, konserwator zabytków, architekt krajobrazu, wieloletni mieszkaniec Os. Słowackiego, Paulina Paga (antropolożka, współtwórczyni i kuratorka Muzeum Osiedli Mieszkaniowych w Lublinie), Hubert Trammer (architekt, nauczyciel na Wydziale Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej. W trakcie spaceru **ok. godz. 14:45 obiad**, zaś pod koniec spaceru zapoznanie się w grupie
- 16:45-18:00 przejazd autobusem na Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej z odwiedzeniem po drodze wąwozu przebiegającego między południowymi osiedlami LSM
- 18:00-19:15 wykład "Doświadczenia z projektowania z i dla mieszkańców lubelskiego osiedla Tatary na tle wstępných założeń osiedla" – Natalia Przesmycka – architekt (Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej) mająca w swoim dorobku projekty dla osiedla Tatary – zarówno wykonywane w ramach własnej działalności jak i wykonywane wspólnie ze studentami
miejsce wykładu: Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej – sala 235 nowe skrzydło **19:15-21:30** – przejazd trolejbusem na osiedle Tatary, spacer po osiedlu – prowadzenie Katarzyna Zabratkańska (specjalistka ds. PR i społecznej odpowiedzialności biznesu, przewodniczka, wieloletnia mieszkanka osiedla Tatary) poznanie niesamowitej wieczornej atmosfery osiedla, refleksje na temat osiedla.

środa 24 lipca 2019

- 8:45 zbiórka na parkingu przy stołówce Politechniki Lubelskiej (niedaleko budynku Wydziału)
- 9:00-10:30 przejazd autokarem do Zamościa
- 10:30-12:30 zwiedzanie Osiedla Jana Zamoyskiego (architekt Bohdan Jezierski z zespołem) powstałego w ramach rządowego programu PR-5– oprowadza Edward Typiak (kierownik budowy osiedla, inspektor w spółdzielni mieszkaniowej im. Jana Zamoyskiego w Zamościu)
- 13:30-15:00 powrót autokarem do Lublina
- 15:00-18:00 działania warsztatowe w osiedlu Tatary. **ok. godz. 15:30** obiad na osiedlu Tatary
• przejazd trolejbusem na Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej
- 19:00-20:30 Wykład: "Osiedla mieszkaniowe sprzed 1989 roku –czynniki atrakcyjności dla firmy deweloperskiej"; Łukasz Węclawski – architekt, dyrektor ds. przygotowania inwestycji w firmie deweloperskiej Cordia miejsce wykładu: Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej – sala 235 nowe skrzydło

czwartek 25 lipca 2019

- 10:00-12:00 praca warsztatowa na Wydziale Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej
- 12:00-12:45 wykład „Osiedla Lublina II połowy XX wieku” – Michał Dmitruk - architekt (Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej)
- 14:00-14:45 obiad na Wydziale Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej
- 15:00-15:45 wykład "Projektowanie gier typu serious games" Martyna Bakun (kulturoznawczyni z Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, specjalistka od projektowania gier)
- 16:00-17.30 spotkanie z architektem i badaczem architektury Marcinem Semeniukiem, autorem bloga "Modernizm w Lublinie", współtwórcą i kuratorem Muzeum Osiedli Mieszkaniowych, który prowadzi badania dotyczące lubelskich osiedli (w tym osiedla Tatary), których wyniki będą mogły zostać wykorzystane do celów warsztatów
- 17:30-21:00 praca warsztatowa na Wydziale Budownictwa i Architektury i/lub w terenie

piątek 26 lipca 2019

- 10:00-14:00 praca warsztatowa
- 14:00-14:45 obiad na Wydziale Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej
- 15:00-20:00 praca warsztatowa

sobota 27 lipca 2019

- 10:00-14:00 praca warsztatowa
- 14:00-14:45 obiad na Wydziale Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej
- 15:00-20:00 praca warsztatowa

niedziela 28 lipca 2019

11:00-14:00   publiczna prezentacja efektów warsztatów, testowanie powstałej podczas warsztatów gry, układanki lub innego eksponatu
Miejsce: Muzeum Osiedli Mieszkaniowych ul. Wileńska 21

→ Ogólna informacja o będącym tematem warsztatów lubelskim osiedlu Tatarzy

Tematem warsztatów będą poszczególne osiedla dzielnicy Tatarzy. Jej układ urbanistyczny został zrealizowany według modelowych założeń. Wśród jego twórców byli uznani architekci Helena i Szymon Syrkusowie oraz Stanisław Fijałkowski. A jednak Tatarzy cieszą się w Lublinie raczej złą sławą. W odróżnieniu od lubelskiego Osiedla Słowackiego autorstwa zespołu kierowanego przez Zofię i Oskara Hansenów, znane są wyłącznie wśród Lublinian.

Postrzeganie osiedla oddaje krążący niegdyś po Lublinie wierszyk:

*„Kto partii służy, mieszka na Luksemburg Róży.
Kto ma forszę i ziemię, mieszka na LSM-ie
A ty, ludu szary, won na Tatarzy”*

Osiedla na Tatarach, w odróżnieniu od osiedli LSM (Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej), są wyizolowane z tkanki miejskiej przez otaczające je tereny przemysłowe, magazynowe, ruchliwe ulice i kolej. Leżą też w innym krajobrazie niż osiedla LSM, usytuowane na wzgórzach pomiędzy wąwozami. Za to w sąsiedztwie przepływa rzeka Bystrzyca.

Dzielnica Tatarzy powstawała etapami od lat pięćdziesiątych do początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku. Stąd też odzwierciedla różne etapy rozwoju polskiej architektury osiedlowej. Fragmenty o różnych formach architektonicznych tworzą zaskakująco spójny układ urbanistyczny.

Punkt odniesienia w naszej pracy będą stanowiły m/in. Os. A. Mickiewicza (LSM) Os. J.Słowackiego (zaprojektowane przez Zofię i Oskara Hansenów w myśl teorii Formy Otwartej), Os. Mickiewicza - stanowiące mariaż idei humanizujących modernistów i etosu spółdzielczego z okresu międzywojnia, którego układ urbanistyczny został wpisany do gminnej ewidencji zabytków, a także zdobył tytuł nagrody Lenina. W końcu Os. Zamojskiego w Zamościu, zaprojektowane przez zespół Bogdana Jezierskiego i wybudowane w latach 80. XX wieku w ramach eksperymentalnego programu badawczo-rozwojowego PR5, zrealizowane jako jedyne z osiedli zaprojektowanych w ramach programu.

Poznanie wartości modelowych osiedli pomoże nam w refleksji nad wartością osiedla uznawanego za typowe, a które być może jest innowacyjnym osiedlem, które nie zostało szeroko docenione.

→ Warsztaty prowadzone dla Was:

architekci Hubert Trammer (Politechnika Lubelska) i Michał Fronk (Muzeum Osiedli Mieszkaniowych), Marcin Semeniuk (autor bloga Modernizm w Lublinie oraz kurator kolekcji Muzeum Osiedli Mieszkaniowych, antropolożka kultury – Paulina Paga (inicjatorka i kuratorka Muzeum Osiedli Mieszkaniowych) oraz specjalistka od projektowania gier – Martyna Bakun.

Wspólnie opracowana całość będzie prezentowana podczas konferencji w Berlinie w ramach inicjatywy „Open Form neu Denken” realizowanej przez Zentrum für Kunst und Urbanistik/

Centrum Sztuki i Urbanistyki w koalicji z **Initiative Haus der Statistik.**

Więcej o Muzeum Osiedli Mieszkaniowych: www.mom-lublin.pl

Informacje o naszych warsztatach: [www.mom-lublin.pl/lato w mom](http://www.mom-lublin.pl/lato_w_mom)

Kontakt w razie pytań:

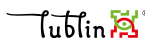
p.paga@mom-lublin.pl, 607 094 104

Projekt realizowany dzięki pomocy finansowej Bundeszentrale für Politische Bildung w ramach przedsięwzięcia „Open Form – neu denken”

PROJEKT ZREALIZOWANY
DZIĘKI WSPARCIU
MIASTA LUBLIN

LUBLIN
1918 — 2018
inspiruje
nas wolność

CORDIA